หัวใจอาสา

— คู่มือสร้างสุขในงานอาสา —

ธนาคารจิตอาสา

ปันเวลา แชร์ความสุข

คำนำ

ถ้าคุณมีคำถามว่า “ทำอย่างไรให้งานอาสาได้สร้างประสบการณ์ที่ดี” ดีทั้งกับอาสาสมัคร และยังดีต่อใจคนจัดงานอาสาด้วย หนังสือเล่มนี้จะพาคุณเดินทางไปด้วยกัน ตั้งแต่วันที่ก้าวออกไปเป็นอาสาสมัครครั้งแรก จนถึงวันที่คุณถามตัวเองว่า แล้วเราจะจัดงานอาสาเองได้อย่างไร

เพราะ ธนาคารจิตอาสา เชื่อว่าเราทุกคนสามารถเรียนรู้ได้จากงานอาสา ไม่ว่าจะได้มีทักษะความสามารถใหม่ๆ จากการลงไม้ลงมือทำ เรียนรู้ผ่านการรู้จักผู้คนหลากหลายอาชีพที่สละแรงกายแรงใจมาทำภารกิจสังคม หรือเรียนรู้จากการพาตัวเองมาพบพื้นที่ใหม่ๆ และเปิดใจสัมผัสกับความรู้สึกที่อาจไม่เคยรับรู้มาก่อน “หัวใจอาสา: ความสุขที่สะสมได้” เป็นหนังสือที่เรารวบรวมแนวคิด วิธีการ หลักการเบื้องต้นที่จะเป็นจุดเริ่มต้นให้กับผู้ที่ริเริ่มจะสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่ทำได้ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่ว่าคุณจะอยู่ในบทบาทอาสาสมัครหรือคนจัดงานอาสาก็ตาม

ใครที่กำลังเริ่มต้นกับงานอาสา หนังสือเล่มนี้จะช่วยเตรียมความพร้อมทั้งกายและใจในการเป็นอาสาสมัครที่ได้ทำอย่างเต็มที่ มีมุมมองที่เห็นคุณค่าของงานอาสามากไปกว่าการทำงานให้เสร็จ เป็นอาสาสมัครที่สามารถดูแลตัวเองและเพื่อนๆ อาสาคนอื่นได้ และพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นและแบ่งปันความสุขได้อย่างแท้จริง

สำหรับใครที่อยากจะเป็นผู้จัดงานอาสา คุณจะได้พบวิธีคิดวางแผนก่อนการเปิดรับอาสาสมัคร หลักการในการจัดการอาสาสมัครเพื่อจะได้สร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ที่มาร่วมงานด้วยกัน รวมถึงขั้นตอนในการต้อนรับอาสาสมัคร ระหว่างงานอาสา และการหล่อเลี้ยงชุมชนอาสาสมัครที่เติมกำลังใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันหลังจากงานอาสาจบไปในแต่ละครั้ง

นอกจากนี้ เราพาคุณไปรู้จัก “ระบบฝากเวลาแนะนำงานอาสา” หรือ www.JitArsaBank.com ระบบให้บริการอาสาสมัครได้พบงานอาสาที่ตรงความสนใจและตรงทักษะที่มี โดยมีงานอาสารูปแบบต่างๆ ที่เปิดโดยองค์กรอาสาที่มีประสบการณ์และใส่ใจกับคุณภาพของงานอาสาที่ดีอีกด้วย

ไม่ว่าคุณอยากจะเริ่มต้นกับงานอาสาในรูปแบบไหน เพียงการลงมือทำไปพร้อมๆ กับการสังเกตและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้พบ ไม่หยุดที่จะเรียนรู้ และเป็นผู้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับคนอื่นๆ หนังสือเล่มนี้ เปรียบเสมือนเพื่อนร่วมทางที่ให้ทั้งวิธีคิดและแนวทางที่เปิดมุมมอง รวมถึงเป็นกำลังใจให้คุณได้สร้างพื้นที่แห่งความสุขให้เกิดขึ้นในสังคมร่วมกัน

ธนาคารจิตอาสา
ตุลาคม 2560

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 อาสาสมัครสุขใจได้แบ่งปัน	6
– การเดินทางของอาสาสมัคร	7
– อาสาสมัครกับก้าวที่มุ่งมั่น	8
– จิตอาสากับหัวใจที่แข็งแกร่ง	10
– จิตอาสากับการผจญภัยด้วยความสุข	12
บทที่ 2 เปิดโลกจิตอาสาให้กว้าง...ยิ่งกว่าเดิม	16
– ค้นหาหัวใจจิตอาสา	18
– สำรวจความพร้อมของร่างกาย	19
– ออกไปเป็นจิตอาสากันเถอะ	20
– จากใจคนอาสา	24
บทที่ 3 คนจัดงานอาสา แค่มีใจ ตั้งใจ ก็จัดได้...โดนใจ	27
– เรียนรู้ที่จะสร้างประสบการณ์ที่ดี	29
– เทคนิคจัดงานอาสาให้โดนใจ	30
– แนวทางจัดกระบวนการเรียนรู้ในงานอาสา	35
– ไม่ยาก...ถ้าอยากจัดงานอาสาให้ดี	41
– จากใจคนจัดงานอาสา	47
บทที่ 4 รู้จักธนาคารจิตอาสา	50
– ถ้าคุณเป็น “อาสาสมัคร” ที่สนใจเข้าร่วมงานอาสา	53
– ถ้าคุณเป็น “องค์กรอาสา” ที่ต้องการเปิดรับอาสามาทำกิจกรรม	55

บทที่ 1

อาสาสมัคร
สุขใจได้แบ่งปัน

การเดินทางของอาสาสมัคร

เราทุกคนผู้มีจิตอาสา ต่างออกเดินทางหาจุดหมายของชีวิต จากการมองเห็นปัญหาหรือมีใจที่ห่วงใยความเป็นไปของสังคม และลงมือทำด้วยความหวังที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มต้นจากตัวเราเอง พร้อมๆ กับเรียนรู้ใจ ลดความเป็นตัวตน และมองเห็นว่าเราทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและโลกร่วมกัน

การเดินทางของอาสาสมัครจึงมีทั้งความท้าทายให้เราได้เรียนรู้ที่จะก้าวข้าม พร้อมกับมีมุมมองใหม่ที่เห็นถึงคุณค่าและความหมายของสิ่งต่างๆ ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมุมมองต่อตัวเอง ต่อคนรอบข้าง ต่อสังคม ซึ่งเป็นมุมที่เราอาจคิดไม่ถึงมาก่อนก็เป็นได้

อาสาสมัครกับก้าวที่มุ่งมั่น

พวกเราอาจคุ้นกับคำว่า “อาสาสมัคร” มากกว่า “จิตอาสา” ใช่ไหม?

แล้วคำว่า “จิตอาสา” มีที่มาอย่างไรล่ะ? ย้อนกลับไปในปี 2546 วงการอาสาสมัครในบ้านเราค่อนข้างเงียบเหงา ไม่ทันยุคทันสมัย ผู้คนมองว่าอาสาสมัครคือกิจกรรมของคนไม่ฉลาด ทำไปมีแต่ขาดทุน ตอนนั้นเองมีชายหนุ่ม 3 คนคือ คุณสมบัติ บุญงามอนงค์ (หนูหริ่ง) อ.ธีระพล เต็มอุดม (หนุ่ม) และ ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ (เอเชีย) ที่อยากจะพลิกเปลี่ยนมุมมองใหม่ ปรับโฉม Rebrand ให้งานอาสาสมัครเป็นเรื่องที่ทันสมัย น่าสนใจ นำเรื่องมิติของจิตใจเข้ามาใส่ในงานอาสา เน้นว่าสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนจิตสำนึกเป็นประสบการณ์พัฒนาจิต ทั้ง 3 คนจึงเอาคำว่า จิต + อาสา กลายเป็นคำใหม่ขึ้นคือ “จิตอาสา”

แต่จริงๆ แล้วคำว่า “จิตอาสา” มีความหมายมากไปกว่าแค่การลงมือทำ เพราะความเป็นจิตอาสา จะเกิดขึ้นในตัวเราผ่านประสบการณ์ในงานอาสาที่เราจะได้ออกไปพบปะผู้คน ร่วมมือกันทำให้สังคมดีขึ้น และการที่เราออกไปอยู่ในพื้นที่ใหม่ๆ เราก็รู้จักตัวเราเองในมุมใหม่อีกด้วย จึงไม่แปลกเลยที่เพื่อนๆ หลายคนบอกว่า ชีวิตของเขาเปลี่ยนไปและมีความสุขได้ง่ายขึ้นจากการทำงานอาสา

พระไพศาล วิสาโล ผู้ทำงานขับเคลื่อนสังคม มาตั้งแต่วัยเยาว์ ให้ความหมายกับคำว่า “จิตอาสา” ไว้ว่า คือ จิตที่ไม่นิ่งดูดายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทาน ให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย ด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น ไม่ใช่แค่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนาจิตวิญญาณของเรา

เพราะฉะนั้น การมีจิตอาสา คือ ความพร้อมที่จะสละแรงกายแรงใจ และใช้สิ่งที่ตัวเองมี ไม่ว่าจะเป็น เวลา ทักษะ ความรู้ ความสนใจ เข้ามาแบ่งปันให้กับสังคมหรือช่วยเหลือผู้ที่ต้องการการดูแล ด้วยใจที่หวังจะทำให้คนที่อยู่ร่วมในสังคมกับเรามีความสุขมากขึ้น

จิตอาสากับหัวใจที่แข็งแกร่ง

อาสาสมัครไม่ใช่ว่ามุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาสังคมอย่างเดียว การดูแลหัวใจทั้งผู้ให้และผู้รับก็เป็นสิ่งสำคัญที่เราน่าจะใส่ใจเช่นกัน

หัวใจผู้ให้

การให้ ไม่จำเป็นว่าจะต้องให้แต่วัตถุสิ่งของเงินทองเสมอไป เพราะยังมีอีกมากมายที่เราสามารถแบ่งปันให้กันได้ ไม่ว่าจะเป็น

เวลา หลายคนบอกว่าไม่มีเวลาทำงานอาสา แต่ถ้าเราตั้งใจที่จะแบ่งเวลาและให้เวลาจริงๆ ดีไม่ดีอาจจะพบว่าเรามีเวลามากกว่าที่คิด

แรงกาย งานอาสาหลายงานมาก อาจต้องลุย ต้องเดิน ต้องยก การที่เรามีสุขภาพร่างกายที่ดี ก็ถือว่าช่วยได้มากแล้ว

ทักษะ ความรู้ ความสามารถ อย่าได้มองข้ามสิ่งที่เรามีอยู่ในตัว เพราะงานอาสาจำนวนไม่น้อยต้องการความรู้เฉพาะทางหรือความสามารถพิเศษ ไม่ว่าใครรู้อะไรหรือทำอะไรได้ก็มาช่วยกัน

ความรัก ความเมตตา เป็นคุณสมบัติที่จะช่วยทำให้งานอาสาเป็นพื้นที่ที่จะช่วยให้ทั้งเราและคนรอบข้างพบความสุขได้ง่ายและใกล้ตัวมากขึ้น

หรือแม้แต่... รอยยิ้ม ถ้ายังนึกอะไรไม่ออก เพียงแค่เรา ยิ้ม โลกก็สดใสขึ้นแล้ว :)

แบบไหนเรียกการให้ที่เหมาะสม

- ผู้ให้พร้อมที่จะให้ด้วยความเต็มใจ
- ผู้รับได้รับในสิ่งที่ต้องการจริงๆ

เพราะถ้าผู้ให้เต็มใจที่จะให้ ผู้รับจะรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญที่ได้รับสิ่งนั้น และผู้ให้ได้มองเห็นคุณค่าในชีวิตของกันและกันด้วย

รู้หรือไม่

ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับจาก World Giving Index 2016 ให้เป็นประเทศที่ใจดี เป็นอันดับที่ 37 ของโลก ส่วนอันดับ 1 ของโลกคือ ประเทศพม่า

"ยิ่งเราให้มากเท่าไร เราจะยิ่งได้รับมากเท่านั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือ "ความตั้งใจ" ที่อยู่เบื้องหลังการให้ จะต้องเป็นการให้อย่างไม่มีเงื่อนไข ให้จากหัวใจ ในชั่วขณะของการให้ที่เป็นสุข พลังงานที่อยู่เบื้องหลังการให้นั้นจะเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ"

ดีพัค โชปรา
ผู้นำทางด้านภูมิปัญญาแห่งตะวันออก

"ผู้ให้ความสุขย่อมได้รับความสุข"

พระไพศาล วิสาโล

หัวใจผู้รับ

มองออกไปสังเกตรอบตัวเรา มีผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือมากมาย ไม่ใช่แค่ในสถานสงเคราะห์ คุกหรือชุมชนแออัด แต่ในที่ทำงานของเรา ในชุมชนที่เราอยู่ หรือแม้แต่ในครอบครัวของเรา มีผู้ที่เราช่วยเหลือแบ่งปันได้ ไม่ว่าจะเป็น

คนและสัตว์ : คนในครอบครัว เพื่อนของเรา เด็กๆ วัยรุ่น คนสูงอายุ คนพิการ หรือแม้กระทั่ง น้องหมาน้องแมว ฯลฯ

สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ : เราช่วยทำให้สภาพแวดล้อมใกล้ตัวเราดีขึ้นได้ ถ้ามองไกลๆ ทุกสิ่งล้วนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

สังคม : รู้หรือไม่ว่าการกระทำเล็กๆ ของเรา อาจมีผลกับสังคมได้ การเปลี่ยนแปลงในสังคมก็เริ่มต้นมาจากคนธรรมดาๆ ไม่ใช่หรือ

"For every giver there must be a receiver, and for every receiver there must be a giver."

ทุกๆ ผู้ให้ต้องมีผู้รับ ทุกๆ ผู้รับต้องมีผู้ให้

T. Harv Eker

จิตอาสากับการผจญภัยด้วยความสุข

ความสุขที่เกิดขึ้นในการทำงานอาสามีหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น

1 สังคมและความสัมพันธ์

งานอาสาทำให้เห็นว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและโลก ได้เห็นความสัมพันธ์อันงดงามจากการร่วมกันทำสิ่งที่ดีกับคนอื่น ไม่ว่าจะเป็น

มิตรภาพ : เราจะพบเพื่อนที่แตกต่างทั้งวัย อายุ เพศ ต่างแนวคิด ต่างสายอาชีพ เปิดให้เรารู้จักผู้คนที่หลากหลายในสังคม

น้ำใจ : เมื่อเราได้ทำสิ่งที่ดี ก็เหมือนหัวใจของเราได้รับการรดน้ำให้ชุ่มชื่น แล้วเราก็สามารถส่งต่อให้กับคนอื่นๆ ได้ด้วย

การแบ่งปัน : เมื่อเรารู้ตัวว่าตัวเรามีสิ่งใด มีอะไรดี เราก็สามารถแบ่งปันสิ่งนั้นได้

งานอาสาได้ฝึกฝนตนเองเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็น

เอาใจเขามาใส่ใจเรา

ลดละการเอาตนเองเป็นที่ตั้ง

เห็นว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

อาสาสมัครดูแลตนเองเพื่อดูแลคนรอบข้างได้

ประโยชน์ที่เกิดจากการกระทำของผู้ให้ ครอบคลุม ทั้งเกิดกลุ่ม ชุมชน ในการทำความดีร่วมกัน อาทิ

Happy Dolls Project :

กลุ่มอาสาที่เย็บตุ๊กตาเพื่อให้เป็นกำลังใจเด็กๆ ที่กำลังทุกข์ เช่น เด็กที่ต้องนอนในโรงพยาบาล เด็กในพื้นที่ประสบภัย เป็นต้น

สมาคมบ้านปันรัก :

จัดกิจกรรมให้กับผู้สูงวัยโดยอาสา Gen-Y ไม่ว่าจะเป็นสอนคอมพิวเตอร์ สอนใช้ smart-phone และ application ต่างๆ

อาสารามาธิบดี :

กลุ่มอาสาที่เป็นนักเรียนนักศึกษาช่วยงานในแผนกต่างๆ ของโรงพยาบาล เช่น เวชระเบียน ห้องจัดยา เป็นต้น

มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ :

งานอาสาที่ดูแลฟื้นฟูเด็กพิการและงานอาสาอื่นๆ ที่สนับสนุนกิจกรรมของมูลนิธิ เช่น ล่ามอาสาแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย เวลาที่มีวิทยากรชาวญี่ปุ่นมาสอนวิธีการทำกายภาพบำบัดให้น้อง

ชมรมอาสาสมัครเพื่อนคนตาบอด :

ชวนคนตาดีมาเป็นอาสาร่วมกับคนตาบอด เช่น เย็บตุ๊กตา Happy Dolls ด้วยกัน รวมถึงช่วยเหลือคนตาบอดด้วยการอ่านหนังสือเสียง

เครือข่ายบ้านดินไทย :

อาสาทำบ้านดิน ห้องสมุดดิน กุฏิดิน รวมถึง ทาสีโรงเรียน ฟื้นฟูบูรณะวัด หรือแม้กระทั่งเพาะเมล็ดพันธุ์ ปลูกป่าชายเลน ปลูกปะการัง อาสาก็พร้อมลุยเข้าไปทำ

2 จิตใจและความสุข

ระหว่างทำงานอาสา เราย่อมได้พบทั้งความสุข ความเบิกบาน และเหตุการณ์ที่ท้าทาย สิ่งเหล่านี้ที่เราได้สัมผัสด้วยตัวเอง ช่วยให้ใจเราได้เรียนรู้และพัฒนาขึ้นใน 2 ส่วน ได้แก่

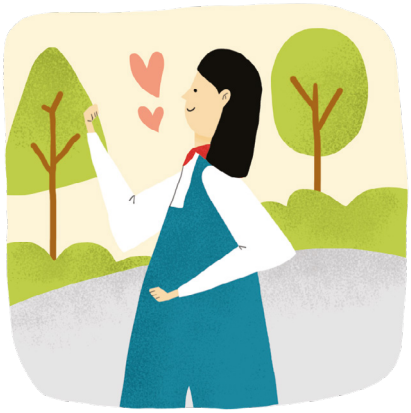

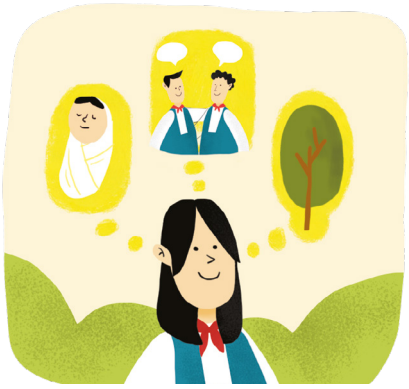

มีความสุขที่ไม่ต้องซื้อหาจากภายนอก หรือ
เรียกได้ว่าเป็น Happiness at no cost

มีความเข้าใจความจริง
ของชีวิต สังคม ธรรมชาติ

2) ความสุขในการเข้าใจชีวิต

มองเห็นสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง

เต็มไปด้วยพลังการเสียสละเพื่อ
ส่วนรวมด้วยใจที่เป็นสุข มั่นคง ยั่งยืน

บทที่ 2

เปิดโลกจิตอาสา
ให้กว้าง...ยิ่งกว่าเดิม

"การเป็นอาสาสมัครคือการพาตนเองมา
อยู่บนเส้นทางแห่งการพัฒนาตนควบคู่ไปกับ
การช่วยเหลือ เกื้อกูลผู้อื่น และด้วยเหตุนี้เอง
การเป็นอาสาสมัครจึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่
ช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต แท้จริงอาสาสมัคร
เป็นงานที่เราควรทำไปตลอดชีวิต"

พระไพศาล วิสาโล

"จะดีแค่ไหน หากเราทุกคนต่างไม่รีรอ
ที่จะทำอะไรสักอย่าง
เพื่อเปลี่ยนแปลงโลกใบนี้ให้ดีขึ้น"

Anne Frank

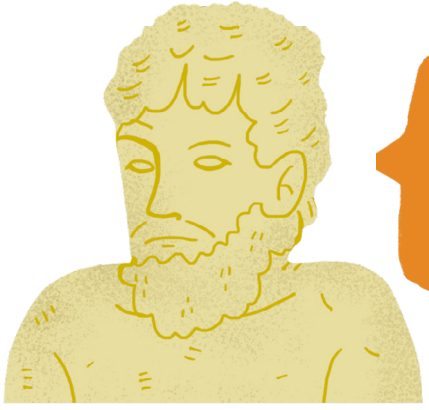

"ไม่มีคำว่าสูญเปล่าสำหรับการทำสิ่งดีๆ
ไม่ว่ามันจะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยก็ตาม"

Aesop

ค้นหาหัวใจจิตอาสา

การเป็นอาสาสมัครไม่ใช่เรื่องยากก็จริง แต่ก็มีสิ่งสำคัญที่เราต้องทำความเข้าใจก่อนจะตัดสินใจไปทำงานอาสา นั่นก็คือ สำรวจความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ คุณพร้อมแล้วหรือยัง?

"อาสาสมัครที่ดี ต้องพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ"

ทบทวนใจ

ค้นหาความสนใจของเราเพื่อจะได้เป็นจุดเริ่มต้นของพลังใจที่จะทำ อาจลองตอบคำถามต่อไปนี้ดูก่อนก็ได้

- **เราสนใจงานอาสาแบบไหน?**
- **ทำไมเราเลือกไปทำงานอาสานี้?**
- **เราอยากมีส่วนร่วมอย่างไรในงานนี้?**

สำรวจความพร้อมของร่างกาย

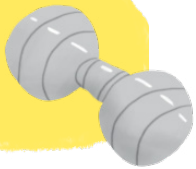

ถ้าร่างกายพร้อม เราก็ลงมือได้อย่างเต็มที่ ไม่กลายเป็นภาระให้คนอื่นต้องดูแลเราเพิ่ม ดังนั้น ก่อนจะไปเป็นอาสาสมัครจะต้องสำรวจว่า

สุขภาพร่างกายเราแข็งแรงดีหรือไม่?

มีอะไรบ้างที่เราต้องเตรียมไปเพื่อดูแลตัวเอง? เช่น ยาประจำตัว ขวดน้ำ หมวก เสื้อกันหนาว เป็นต้น

มีอะไรที่ควรระวังเพื่อความปลอดภัยทั้งของเราและคนอื่นๆ

อย่ามองข้ามความสามารถเล็กๆ น้อยที่เรามี
เพราะมันอาจมีประโยชน์มากในบางครั้ง เช่น

การรับโทรศัพท์

ดูแลเด็กอ่อน

เสิร์ฟอาหารและน้ำ

ปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ออกไปเป็นจิตอาสากันเถอะ

หลังจากอาสาสมัครตัดสินใจไปร่วมงานอาสาแล้ว มาดูกันว่า ตั้งแต่เริ่มออกเดินทางไปจนถึงงานอาสา เราน่าจะรู้อะไรระหว่างทางบ้าง

3 ช่วงเวลาสำคัญในการทำงานอาสา คือ

1 START พร้อมมุ่งสู่งานอาสา

"ความเป็นจิตอาสามีอยู่ทุกที่ทุกเวลาถ้าเรามีใจ"

- **เลือกงานอาสาที่เหมาะกับเรา**
  โดยอ่านรายละเอียด การเตรียมตัว และข้อมูลสำคัญในงานอาสานั้นๆ นั่นคือ

อ่านข้อมูลงานอาสาให้ครบถ้วน แล้วทบทวนว่าตรงกับที่เราสนใจหรือไม่

ต้องเตรียมอุปกรณ์อะไรไปเองบ้างหรือไม่ แล้วเรามีหรือเปล่า

ระยะเวลาทำงานอาสานานเท่าไร เรามีเวลาเพียงพอไหม

มีเงื่อนไขในการรับอาสาสมัครอย่างไรบ้าง ขั้นตอนในการสมัครมีอะไรบ้าง

เตรียมตัวให้พร้อม

อ่านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานอาสาที่เราจะไปทำ

ถ้าต้องลงพื้นที่น่าจะรู้ถึงที่มาที่ไปและความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่นั้น

นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ แต่งตัวให้เหมาะสม พกเงินให้พอดีๆ เตรียมอาหารและน้ำดื่มไปเองหากจำเป็น

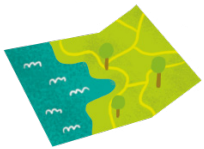

วางแผนและเผื่อเวลาในการเดินทาง เพื่อรักษาเวลา

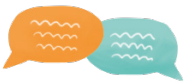

ก่อนออกเดินทาง บอกคนที่บ้านสักนิดว่าเราจะไปไหน ทำอะไร แล้วจะติดต่อเราได้อย่างไร

เอาใจเขามาใส่ใจเรา

ยืนยันการเข้าร่วมกิจกรรมล่วงหน้าให้ผู้จัดงานได้ทราบ เพื่อผู้จัดงานจะเตรียมงานได้

รับผิดชอบกับการสมัครของตนเอง สมัครแล้วไปจริง เพราะถ้าสมัครแล้วไม่ไป จะมีผลกระทบต่อพื้นที่และผู้จัดงาน

ข้อมูลบางอย่างไม่จำเป็นต้องโทรถามผู้จัดงาน เราสามารถหาข้อมูลเองได้

งานอาสาบางงานต้องเข้าอบรมหรือปฐมนิเทศก่อน ควรเข้าร่วมตามกำหนดทุกครั้งเพื่อจะได้เข้าใจสิ่งที่กำลังจะทำอย่างชัดเจน

2 DO IT ทุกนาทีที่ทำอาสา

"เราดูแลตัวเองเพื่อที่จะไปดูแลคนอื่นต่อได้ ดูแลตัวเอง = ดูแลทุกคน"

เมื่อถึงงานอาสาแล้ว

มองหาโต๊ะลงทะเบียนหรือสังเกตว่าจะต้องไปแจ้งชื่อที่ผู้จัดงานคนไหน

ให้ข้อมูลกับผู้จัดงานอย่างครบถ้วน เพื่อจะได้รู้สถานการณ์และเป็นประโยชน์กับฐานข้อมูลอาสาสมัคร

เลือกทำหน้าที่ที่เหมาะกับตัวเอง โดยประเมินจากกำลัง ทักษะ และเวลาที่เรามี

ถ้าไปในที่ที่ไม่คุ้นเคยต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่นั้นด้วย

ถ้าได้ทำงานอาสาที่ไม่ถนัด ลองคิดดูให้ถี่ถ้วนว่าทำได้หรือไม่ ถ้าเลือกที่จะทำแล้ว ก็ขอให้ทำอย่างมั่นใจ อาจเป็นประสบการณ์ใหม่ที่เราไม่เคยรู้มาก่อนก็ได้

ได้เวลาทำงานอาสา

ทำความเข้าใจถึงขั้นตอนและวิธีการทำงานอาสาให้ชัดเจนและครบถ้วน

ถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัย ถามผู้จัดงานทันที

ถ้าทำไม่ไหวให้ขอความช่วยเหลือ อย่าฝืนเกินกำลัง

ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งและรู้จักดูแลความรู้สึกของเพื่อนๆ อาสาด้วยกัน

3 AFTER ทบทวนหลังทำอาสา

"การทบทวนตัวเองนั้นดีต่อใจ
ทำให้เราไม่หลงทาง ไม่ยึดอยู่กับผลลัพธ์สุดท้าย
เพราะความสุขมีอยู่ในระหว่างทางที่เราทำงานอาสา"

ทบทวนคำถาม ทบทวนตัวเอง

เราได้ทำตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่?

เราได้เรียนรู้อะไรบ้าง?

ประทับใจอะไรในงานอาสาที่ได้ไปทำมา?

ถ้ามีครั้งต่อไป เราจะเปลี่ยนแปลงอะไรไหม?

แบ่งปันสิ่งที่ได้พบให้สังคมรับรู้

บอกเล่าเรื่องราว ความสุข ความประทับใจ และสิ่งที่เราได้เรียนรู้

เขียนบอกถึงผู้จัดงานอาสา จะบอกขอบคุณหรือให้กำลังใจเขาด้วยก็ไม่ว่ากัน

เล่าผ่าน social media ส่งต่อความรู้สึกดีๆ ให้เพื่อนได้ร่วมรับรู้

อุทิศสิ่งดีงามให้ทุกชีวิตและโอกาสที่ทำให้เราได้มาทำเรื่องดีๆ

จากใจคนอาสา

เจี๊ยบ-วาทินี เบญพาด
สมัครมาอาสา เพื่อให้...กลับได้รับ

จะมีสักกี่คนที่ถามตัวเองในทุกวันว่าวันนี้มีอะไรให้ทำดีได้บ้าง แล้วไม่รอช้าที่จะลุกไปหาคำตอบ เจี๊ยบ-วาทินี เบญพาด คือหนึ่งคนนั้น เธอเริ่มต้นงานอาสาสมัครจากความรู้สึกที่อยากมอบสิ่งอันเป็นประโยชน์ให้สังคม จึงสมัครเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของธนาคารจิตอาสาและกลุ่มอื่นๆ ตลอดระยะเวลาเกือบ 7 ปี นอกจากค้นพบว่าความสุขเกิดจากการให้เพียงวิธีง่ายๆ แล้ว เธอยังได้รับพลังในการใช้ชีวิตกลับมาอย่างมหาศาล ทั้งยังได้เรียนรู้ตัวเอง คนรอบข้าง และสังคมไปพร้อมกัน

แค่เริ่มต้นก็หลงรัก

เจี๊ยบเริ่มต้นงานอาสาจากการชักชวนของญาติสนิทที่แนะนำให้รู้จักกับเครือข่ายพุทธิกา โดยงานอาสาผู้ป่วยข้างเตียงคืองานแรกที่ได้เป็นอาสาสมัครเต็มตัว เจี๊ยบเล่าให้ฟังว่า *“เจี๊ยบเริ่มทำงานอาสาครั้งแรกน่าจะประมาณปี 54 คืองานอาสาข้างเตียง โดยมีหน้าที่เข้าไปดูแล หากิจกรรมสร้างสรรค์ทำร่วมกับผู้ป่วยเด็กที่โรงพยาบาลเด็ก ก็ไปอาทิตย์ละครั้ง 2 ครั้ง ตอนแรกที่ไปทำงาน เราก็ไม่รู้ว่าคืออะไร เข้าใจว่าคงไปให้กำลังใจผู้ป่วย แล้วทำให้เขารู้สึกดีขึ้น แต่พอไปก็ทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์การได้รับในการให้จากเรื่องราวของพ่อแม่ของเด็กที่ป่วย ได้รับในมุมที่ว่าทำไมพ่อแม่เขามีความรัก ความห่วงใยลูกได้มากขนาดนั้น แล้วก็ได้เห็นถึงความทุกข์ทรมานของผู้ป่วยที่อยู่ในโรงพยาบาล เป็นประสบการณ์ชีวิตที่เราไม่เคยได้สัมผัสมาก่อน ไม่เคยได้เห็นในมุมมองมิติชีวิตในสังคมที่มันหลากหลายจากมุมที่เราเคยอยู่”* และในกิจกรรมนี้เองที่ทำให้เจี๊ยบได้พบกับเหตุการณ์ประทับใจที่ยังคงตราตรึงอยู่ในหัวใจจนถึงวันนี้

“เตียงข้างๆ ของผู้ป่วยเด็กที่เราไปเยี่ยมเป็นประจำ เป็นเด็กอายุสัก 4-5 ขวบ ทุกครั้งที่เหลือบไปเห็นก็สงสัยว่าทำไมน้องเศร้าจังเลย แล้วก็ดูหวาดกลัวอะไรบางอย่าง คือไม่เล่น ไม่อะไรกับใครเลย เราก็คิดว่าจะทำยังไงดีนะที่จะเข้าไปช่วยแล้วทำความรู้จักกับน้องเขา เลยถามพี่พยาบาล ก็รู้ว่าพ่อแม่เป็นชาวเขมรฝากไว้ แต่ไม่มาเยี่ยมเพราะต้องทำงาน เราก็เลยคิดว่าถ้าเราสื่อสารกับเขาได้ เขาน่าจะโอเคนะ ก็เลยมาหาคำง่ายๆ เป็นภาษาเขมรว่าจะคุยทักทายยังไง พอถึงเวลาต้องไปเยี่ยมเคส เราก็ไปทำงานกับน้องเขาด้วย ตอนนั้นน้องกำลังงอแง รู้สึกหวาดกลัวคนรอบตัวที่พูดภาษาอะไรก็ไม่รู้ เราเลยเข้าไปยิ้มๆ ให้ ตอนแรกน้องก็ยังงงๆ พอเราพูดทักทายว่าสวัสดีเป็นภาษาเขมร น้องก็หันมายิ้มให้แบบไม่เคยยิ้มมาก่อน เหมือนฉันได้เจอเพื่อนฉันแล้ว ฉันเจอพี่น้องที่รู้จักฉัน น้องหันมายิ้มหวานเหมือนเราสื่อสารกันได้แล้วพอให้เล่นของเล่นเขาจะตื่นเต้นมาก ก็เป็นความประทับใจ เราก็ดีใจที่ได้ดูแลคนๆ หนึ่ง” เจี๊ยบเล่าด้วยน้ำเสียงแห่งความสุขและใบหน้าเปื้อนยิ้ม โดยหลังจากพบคุณค่าในงานอาสาสมัครที่ได้ลองทำ เธอจึงสานต่อโดยการค้นหางานอาสาสมัครจาก Google และได้รู้จักกับธนาคารจิตอาสาในเวลาต่อมา

รับฟังความคิด มอบคุณค่าให้ชีวิต

“ธนาคารจิตอาสาอำนวยความสะดวกให้เจี๊ยบมาก ทำให้รู้ว่าจะมีกิจกรรมอะไรบ้าง ระบุชัดเจนทั้งวัน เวลา สถานที่ และรายละเอียดงาน ทำให้เราตัดสินใจได้ว่าจะเลือกทำอะไร” เมื่อรู้ดังนั้นเจี๊ยบก็ไม่รอช้า เริ่มฝากชั่วโมงกับธนาคารจิตอาสา ทีละน้อยนิดแต่สม่ำเสมอ โดยแต่เดิมที่เคยทำงานด้านไอที จึงเน้นกิจกรรมอาสาที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมสอนผู้สูงอายุใช้คอมพิวเตอร์ รวมไปถึงเครื่องมือสื่อสารต่างๆ เป็นต้น และอีกกิจกรรมที่เจี๊ยบเอ่ยปากว่าได้เปลี่ยนความคิดให้หันมาเห็นคุณค่าของการสื่อสาร คือ กิจกรรมอาสาเพื่อนรับฟัง เจี๊ยบขยายความว่า

“อาสาเพื่อนรับฟังเป็นกิจกรรมที่นำคนหลากหลายเพศ อายุและอาชีพมาพูดคุยกัน มาลองหัดฟังกันและกัน การที่เราไปทำงานอาสาเพื่อนรับฟังหลายๆ ครั้งก็จะได้เห็นในส่วนของความนึกคิดของเรา การปรุงแต่งทางจิต เนื่องจากถ้าเราไม่มีสติ มันก็จะเป็นอัตโนมัติที่จะตัดสินคนอื่นได้ง่ายๆ ซึ่งเอาจริงๆ ในสังคมเราไม่ค่อยรับฟังกันเท่าไรหรอก ทำให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นอยู่บ่อยๆ เราแค่อยากพูดในสิ่งที่เราอยากพูด แล้วก็ตัดสินคนตรงหน้า เราไม่เคยให้เวลากับใครเลยจริงๆ พอไปเห็นตรงนั้นก็ทำให้เรามีสติมากขึ้น เห็นว่าถ้าเราเพียงแค่รับฟังแล้วให้พื้นที่ที่จะอยู่กับคนปัจจุบันจริงๆ มันเป็นอะไรที่วิเศษมากเลยนะ คือจะทำให้เราได้รับรู้เสียงของคนตรงหน้าชัดขึ้น เข้าใจตัวเองมากขึ้น ได้เข้าใจสิ่งที่อยู่ในตัวเราแล้วมากกว่าตัวเรานั่นคือความคิดที่จะทำงานอยู่ตลอดเวลา บางครั้งเพื่อนหลายๆ คนมีปัญหาก็มาหาเราเยอะมาก เพราะว่าเรารับฟังแล้วทำให้เขารู้สึกว่าแค่มีใครสักคนอยู่กับเขาแค่ตรงนี้ ไม่ต้องทำอะไรเลย แค่รับฟังเขาก็จะไปแก้ปัญหาของเขาได้เอง โดยเฉพาะกับน้องสาวที่ไม่ค่อยเข้าใจกันก็กลายเป็นรักกันมากขึ้น เจี๊ยบเชื่อว่าถ้าเรามีการสื่อสารที่ดีไม่ว่าในระดับความสัมพันธ์ไหนก็ตาม เราจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมากขึ้น”

เปลี่ยนความกลัวเป็นความกล้า

ในทุกๆ งานอาสาที่เจี๊ยบเข้าร่วมก็ได้พบกับความท้าทายมากมาย ซึ่งในความท้าทายนั้นได้มองเห็นนิสัยทั้งสองด้านของตัวเอง ได้เข้าใจตัวเองและคนอื่นๆ เกิดการพัฒนาที่ทำให้ได้รับประสบการณ์ชีวิตที่ทำให้หัวใจดวงน้อยขยายกว้างขึ้นเรื่อยๆ

“เจี๊ยบเชื่อว่างานอาสาคือการเรียนรู้ชีวิตอย่างหนึ่ง คือเราบอกไม่ได้หรอกว่าแต่ละคนจะเรียนรู้อะไร อาจจะเป็นทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีแต่ก็ทำให้เติบโตขึ้นได้เหมือนกัน ที่สำคัญคืออาสาสมัครทุกคนเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาสังคม เช่น ถ้าเราไปสร้างห้องสมุดสร้างสนามเด็กเล่น ก็มีคนที่จะได้ใช้ประโยชน์ ถ้าเราไปช่วยเปิดท้ายขายของเพื่อนำเงินมาช่วยเหลือโรงพยาบาล ก็มีคนอีกมากมายที่จะได้รับประโยชน์ และในทุกๆ กิจกรรมหากอาสาสมัครได้เรียนรู้สิ่งที่เกิดขึ้นก็จะทำให้ได้พัฒนาตัวเอง และเมื่อไรที่ปัจเจกดี สังคมก็จะดีขึ้นได้แน่นอน”

“ตอนนี้ก็มีคนหลายๆ คน โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่อยากทำงานอาสาแต่ยังไม่กล้า เจี๊ยบก็อยากให้ทุกคนลองกระโจนเข้าไปสู่สิ่งที่กลัวนั้น ให้ลองคิดถึงสิ่งที่เราจะได้จากการทำงานอาสา อาจจะเป็นความรู้สึกดีๆ หรืออะไรก็แล้วแต่ แล้วลองลงมือทำดู หรือให้มองอีกมิติว่าถือเป็นโอกาสที่ดีในการคิดว่าเราแจ่มพอหรือเปล่าที่จะทลายความกลัวเพื่อออกไปสู้ให้สังคมดีขึ้น”

สำหรับเจี๊ยบมองว่าบนโลกใบนี้ไม่ได้มีเวลาเยอะ นับแต่นี้เธอจึงตั้งใจเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมที่มีความพร้อมทั้งกายและใจ เพราะยืนยันถึงความสุขที่ได้ลงมือทำและมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ในทุกๆ วันที่ตื่นขึ้นมาเธอจึงคอยเฝ้าถามตัวเองว่า

“วันนี้มีอะไรให้ทำดีได้บ้าง”

บทที่ 3

คนจัดงานอาสา
แค่มีใจ ตั้งใจ
ก็จัดได้...โดนใจ

“ทุกกิจกรรมและกระบวนการที่ออกแบบ
รวมถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กร
ล้วนส่งผลให้อาสาคนหนึ่งค้นพบตัวเอง
และเกิดการเปลี่ยนแปลงได้”

จากจิตอาสา..สู่คนจัดงานอาสา

ผู้จัดงานอาสาหรือ “กระบวนกรจิตอาสา” คือ ผู้ที่จัดพื้นที่หรือสร้างประสบการณ์ให้อาสาได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม เรียนรู้จากงานที่ทำ จากเพื่อนๆ อาสา แล้วยังรู้จักและเข้าใจตัวเองมากขึ้นด้วย ซึ่งสิ่งนี้เองที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของอาสา ดังนั้น ผู้จัดงานอาสาจึงเป็นบทบาทที่สำคัญมาก

เรียนรู้ที่จะสร้างประสบการณ์ที่ดี

การจะเป็นกระบวนกรจิตอาสาหรือผู้จัดงานอาสานั้น ไม่ใช่แค่จัดงานอาสาให้เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว แต่ต้องบ่มเพาะคุณสมบัติของการเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

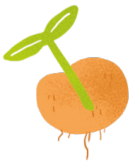

เชื่อว่าทุกคนมีเมล็ดพันธุ์ความดีอยู่ภายในที่พร้อมเติบโตเมื่อถึงเวลาและพบโอกาสที่เหมาะสม

เป็นผู้ที่ “ฟังเป็น” รับฟังได้อย่างเต็มใจและไม่ด่วนตัดสิน การ “ฟังเป็น” จะช่วยผู้จัดงานให้เข้าใจความต้องการของอาสาสมัครและคนในพื้นที่ที่เข้าไปช่วยเหลือและดูแลให้เป็นประสบการณ์ที่ทุกคนจะได้ดูแลกันจริงๆ

เปิดโอกาสให้อาสาสมัครสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง (Reflection) ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง เช่น ความรู้สึก ความคิด และแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการลงมือทำ อาจชวนตั้งคำถามให้คิด จัดช่วงเวลาให้พูดคุยแบ่งปันกัน จะใช้วิธีเขียนหรือวาดภาพก็ยังได้

เทคนิคจัดงานอาสาให้โดนใจ

การจัดงานอาสาให้เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและมีความหมายกับทุกๆ คน กระบวนกรจิตอาสาจะต้องใส่ใจกับหัวใจสำคัญดังต่อไปนี้

1 การสื่อสาร (Communication)

ถ้ากระบวนกรจิตอาสาและอาสาสมัคร พูดคุยสื่อสารเข้าใจกัน งานอาสาก็จะราบรื่นไปด้วย

กระบวนกรจิตอาสา ⟷ จิตอาสา

- ให้เวลารับฟังซึ่งกันและกัน
- เข้าใจและดูแลกัน
- ทำงานร่วมกันได้ดี มีความสุข
- เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

ขอให้ระลึกไว้เสมอว่า เราทุกคนมาทำงานอาสาร่วมกัน เป้าหมายไม่จำเป็นต้องอยู่ที่ผลสำเร็จปลายทาง ระหว่างทางที่กำลังเดินไปช่วนให้อาสาสมัครมองเห็นความสุขเล็กๆ ได้จากการลองทำสิ่งใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน จากการรู้จักเพื่อนใหม่ หรือแม้กระทั่งเรียนรู้จากความผิดพลาด ทำให้เต็มที่และวางใจกับผล เราทุกคนก็จะทำงานอาสาด้วยความเบิกบาน

ให้ข้อมูลการเตรียมตัว เช่น เสื้อผ้า การเดินทาง ที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม ฯลฯ

เงื่อนไขและคุณสมบัติ ถ้างานอาสาใดต้องการทักษะเฉพาะด้าน ต้องบอกเงื่อนไขให้อาสารู้ หรือถ้าเป็นทักษะที่ต้องเรียนรู้ใหม่ สามารถนัดอาสาสมัครเข้ามาปฐมนิเทศก่อนทำงานก็ได้

รักษาเวลา เราสามารถบอกวิธีการเดินทางและส่งแผนที่ให้อาสาสมัครล่วงหน้า เพื่ออาสาสมัครจะได้วางแผนการเดินทางและมาได้ตรงเวลา

วิธีการสมัคร ควรระบุขั้นตอนการสมัครให้ชัดเจน เช่น กำหนดการเปิดรับและปิดรับ สมัครผ่านช่องทางไหน ต้องปฐมนิเทศก่อนหรือไม่ เป็นต้น ถ้ามีระบบจัดการที่ดี ผู้จัดงานก็สะดวก อาสาสมัครก็มาด้วยความพร้อม

2 มองเห็นภาพรวม

เปิดโอกาสให้อาสาสมัครเข้าใจและเห็นภาพรวม ได้เห็นว่างานอาสาที่เขาทำนั้นมีความสำคัญอย่างไรกับสังคม ช่วยเหลือใครบ้าง เกี่ยวข้องกับใครบ้าง สร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างไร การเห็นความเชื่อมโยงว่าทุกสิ่งล้วนสัมพันธ์กัน จะช่วยให้อาสาสมัครได้เห็นว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างไร และสิ่งที่เขาทำนั้นมีคุณค่าอย่างไร

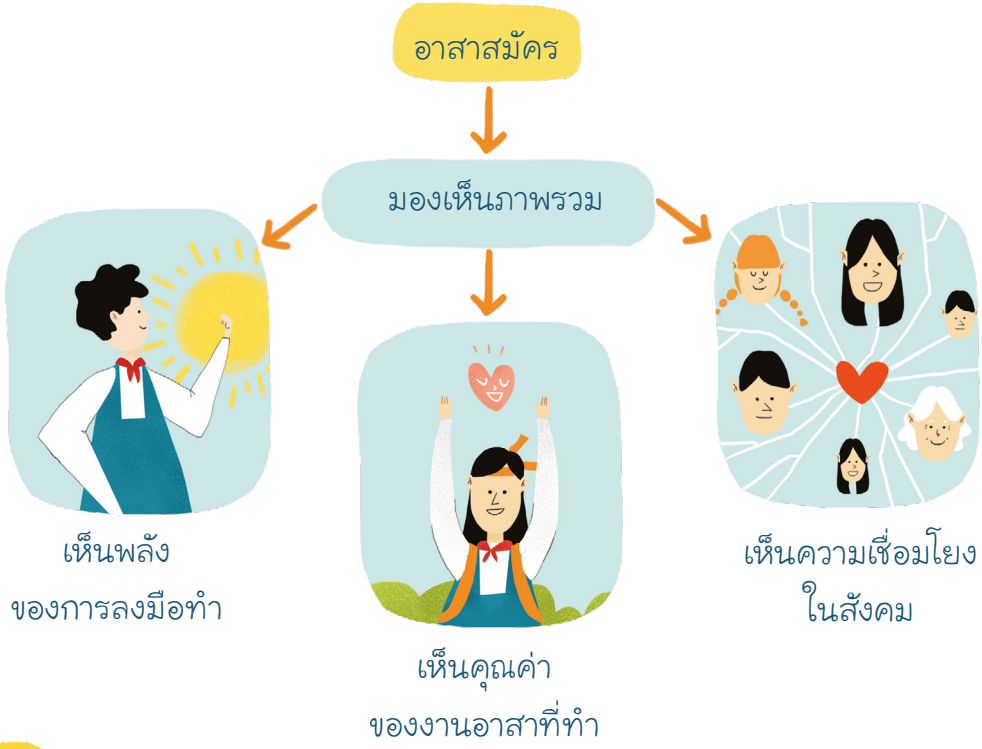

เราช่วยให้อาสาสมัครได้เห็นภาพรวมมากขึ้นได้ ด้วยการจัดช่วงเวลาปฐมนิเทศ (Orientation) ก่อนที่จะทำงานอาสาได้เล่าถึงที่มาที่ไปของงานอาสา เรื่องราวในพื้นที่ที่จะช่วยให้อาสาเข้าใจสถานการณ์ปัญหามากขึ้น ซึ่งทำได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการบรรยายและใช้สื่อเป็นตัวช่วย ชวนคนในพื้นที่มาแลกเปลี่ยน นำข่าวสารที่เกี่ยวข้องมาเล่าให้ฟัง เป็นต้น

3 ขัดเกลาจิตอาสา

ก่อนและระหว่างการทำงานของจิตอาสา

- ชวนให้เห็นความเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ รอบข้าง เข้าใจชีวิตผู้อื่น สังคม และโลกมากขึ้น

- ชวนให้ทำงานเป็นทีม เป็นผู้นำผู้รับใช้ (Servant Leadership) คือ นำด้วยการสนับสนุนให้ผู้อื่นได้เติบโตและเรียนรู้ผ่านการทำงานร่วมกัน

- ชวนให้รับฟังเสียงภายในตนเอง ช่วยให้จิตอาสาเรียนรู้ขัดเกลาตนเอง จากการทำงานอาสามากยิ่งขึ้น

- ชวนให้นึกถึงความตั้งใจแรกเริ่มที่ทำให้มาทำงานนี้ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจและหล่อเลี้ยงจิตใจในการทำงาน

- ชวนให้ดูแลสมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ และความรู้ในการทำงานอย่างมีสติ ทำให้ทำงานเต็มที่และมีสุขภาวะที่ดียิ่งขึ้น

หลังการทำงานอาสา

- ชวนให้อาสาสมัครได้บอกสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ ทั้งแบบเดี่ยวและกลุ่ม เช่น พูดคุย เขียน วาดภาพ เป็นต้น

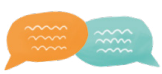

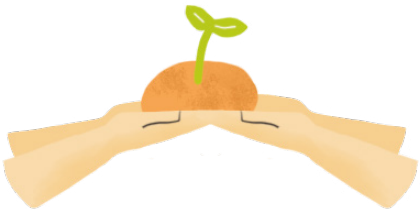

- ชวนให้แบ่งปันประสบการณ์ที่ประทับใจ บอกต่อกับคนอื่นๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ส่งต่อเมล็ดพันธุ์จิตอาสา

4 หล่อเลี้ยงความเป็นจิตอาสา

การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งย่อมอาศัยเวลา ในการบ่มเพาะความเป็นจิตอาสาให้ค่อยๆ งอกงามเติบโตขึ้น โดยสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

จัดงานอาสาแบบต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้อาสาเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะงานอาสาที่ต้องใส่ใจในการดูแล เช่น งานอาสากับเด็กๆ งานอาสาดูแลผู้ป่วย เป็นต้น

เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยน ทำได้ทั้งรูปแบบ online หรือนัดหมายพบกัน ให้อาสาสมัครได้พูดคุย แลกเปลี่ยนแบ่งปันเรื่องราวที่สร้างแรงบันดาลใจ และเปิดรับเพื่อนใหม่ๆ ที่สนใจมาแลกเปลี่ยนงานอาสามากขึ้น

ขอบคุณและชื่นชมคำพูดสั้นๆ แต่เปี่ยมด้วยความจริงใจ สามารถเป็นกำลังใจในการทำสิ่งดีๆ ต่อไปในสังคม

แนวทางจัดกระบวนการเรียนรู้ในงานอาสา

เราสามารถยกระดับงานอาสาให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ได้สำหรับทุกคน ด้วยการเตรียมตัว เตรียมใจและวางแผนในการจัดงานอาสา

3 ขั้นตอนในการจัดงานอาสา ได้แก่

1 ช่วงเตรียมงาน

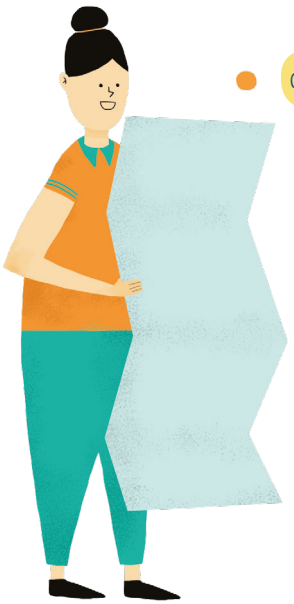

- ตั้งเป้าหมายของงานอาสา
  - กำหนดทิศทางในใจว่าเรากำลังจะทำอะไร
  - ตั้งใจให้อาสาสมัครได้เรียนรู้อะไร
  - อยากเห็นภาพงานอาสาของเราเป็นอย่างไร
  - ศึกษาข้อมูลและที่มาที่ไปที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่กำลังจะทำ

ประเมินสถานการณ์

- สำรวจความพร้อมของเรา ต้องการสิ่งใดหรือการสนับสนุนเพิ่มเติมหรือไม่
- วางแผนช่วงวันเวลาที่จะจัดงานอาสา จัดหาสถานที่ที่เหมาะสม
- วางแผนว่าจะรับอาสาสมัครจำนวนกี่คน อาสาสมัครต้องมีคุณสมบัติอย่างไร
- วางแผนกระบวนการรับสมัครให้ชัดเจนในการดำเนินงาน

ระดมอาสา การประชาสัมพันธ์เปิดรับอาสา

ควรมีรายละเอียดที่ชัดเจน ดังนี้

- ที่มาที่ไปของงานอาสา งานอาสานี้เกี่ยวข้องกับใครและสำคัญอย่างไร
- หน้าที่ของอาสาสมัครมีอะไรบ้าง อาสาสมัครต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง จำเป็นต้องมีทักษะเฉพาะหรือมีประสบการณ์มาก่อนหรือเปล่า
- อาสาสมัครต้องเตรียมกายเตรียมใจอย่างไร
- ให้แผนที่และบอกวิธีเดินทางให้อาสาสมัครเข้าใจ
- หากมีข้อสงสัยจะติดต่อที่ใคร

2 ระหว่างจัดงานอาสา

- มอบรอยยิ้มและความเบิกบาน
  - ทักทายอย่างเป็นมิตร
  - แนะนำตัวกันและกัน
  - แนะนำงานอาสาและบทบาทของอาสาสมัคร

- สังเกต สังเกต สังเกต
  - สังเกตความเป็นไป ภาพรวมในงานอาสา
  - สังเกตอาสาสมัครว่าใจพร้อม กายพร้อมอยู่หรือไม่
  - สังเกตทีมผู้จัดงานกันเองว่ามีใครต้องการการสนับสนุนหรือไม่

- ดูแลความสัมพันธ์
  - ใส่ใจความรู้สึก เอาใจเขามาใส่ใจเรา
  - มีสติและใช้สติในงานอาสาของเรา
  - มองเห็นความตั้งใจดีในทุกๆ คน

3 หลังจัดงานอาสา

แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ชวนให้อาสาสมัครแลกเปลี่ยนสิ่งที่ประทับใจ
- เปิดใจรับคำแนะนำจากกันและกัน

หล่อเลี้ยงความเป็นจิตอาสา

- บอกขอบคุณกันและกัน
- ชวนมาร่วมงานอาสาครั้งต่อไป
- เชื่อมโยงกับเพื่อนๆ อาสาสมัครในกลุ่มอื่นๆ
- เก็บข้อมูลอาสาสมัครเพื่อเป็นฐานข้อมูลในโอกาสต่อๆ ไป

ทำใบสมัครร่วมงานอาสา

การทำใบสมัครลงทะเบียนอาสาคืออีกหนึ่งส่วนที่สำคัญ เพราะนอกจากจะเก็บข้อมูลของอาสาสมัครแล้ว ยังทำให้รู้ถึงความสนใจและทักษะของอาสาสมัคร ทำให้สามารถแบ่งหน้าที่ให้เหมาะสมกับอาสาสมัครแต่ละคนด้วย

แนวทางการออกแบบ “ใบรับสมัครร่วมงานอาสา”

1 ประวัติและข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น เพศ อายุ ที่อยู่ที่ติดต่อส่งข้อมูลได้ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล รวมถึง Facebook Twitter ที่สำคัญคือชื่อและเบอร์โทรศัพท์ของคนใกล้ชิดที่สามารถติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉินตลอด 24 ชั่วโมง

2 ความพร้อมทั้งกายและใจ ได้แก่ โรคประจำตัว ข้อจำกัดทางด้านสุขภาพและอาหาร รวมถึงสถานที่ทำงานและลักษณะงานที่ทำ หรือสาขาที่เรียนอยู่ รวมถึงขอข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจของอาสาสมัครว่าเขาสนใจช่วยงานแบบใด และอีกทั้งวันเวลาที่สะดวก เพื่อที่คนจัดงานอาสาได้จัดสรรงานที่เหมาะสมในช่วงเวลาที่อาสาสมัครทำได้อย่างเต็มที่

3 ทักษะ ประสบการณ์ และความสามารถ ได้แก่ ความสามารถเฉพาะตัวหรือทักษะประสบการณ์ที่สั่งสมมาจนเชี่ยวชาญ เช่น แปลภาษา, เขียน-พูดภาษาอังกฤษ, การบริหารจัดการ, การประสานงาน, การนำกิจกรรม, การรวบรวมและจัดระบบข้อมูล, พิมพ์งาน, ทำ Website, กราฟิกดีไซน์, VDO, บัญชี, นักแสดง, พิธีกร, พรีเซนเตอร์, ช่วยออกแรงแบกหาม เป็นต้น

นอกจากนี้ ควรจะมีพื้นที่เปิดให้อาสาสมัครบอกได้ว่าเขาสนใจอยากจะทำงานในส่วนไหน และเราสามารถถามถึงประสบการณ์กับการทำงานอาสาและงานอบรมที่เกี่ยวกับจิตอาสาก็ได้เช่นกัน เพื่อช่วยให้อาสาสมัครได้มีประสบการณ์ที่ดีและได้ทำงานที่เหมาะสมตรงใจกับเขาจริงๆ

ไม่ยาก...ถ้าอยากจัดงานอาสาให้ดี

ในการจัดงานอาสานั้นแน่นอนว่าผู้จัดงานอาสามีความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนให้ประสบการณ์การทำงานอาสาแก่อาสาสมัคร นั่นคือ

งานนอก **งานใน**

ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์ **เติมเต็มการเรียนรู้และเติบโตภายในตนเอง**

ถ้าอยากจัดงานอาสาให้ดีและเกิดการเรียนรู้
มีหลักสำคัญ 2 ส่วนสำหรับผู้จัดงานอาสา ได้แก่

1. **บันได 5 ขั้นสู่ความสำเร็จ**
2. **เก็บเกี่ยว & เกาะเกี่ยว**

1 บันได 5 ขั้นสู่ความสำเร็จ

บันไดขั้นที่ 1 สร้างพื้นที่ปลอดภัย (Safety)

ทำให้อาสาสมัครเห็นว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่นี้
เห็นคุณค่าของตัวเขาในงานอาสา

ต้อนรับ เปิดกว้าง ยอมรับ

- อาสาสมัครรู้สึกวางใจ สบายใจ
- อาสาสมัครเห็นว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของงานอาสานี้ที่จะอยู่ด้วยกัน

รับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening)

- ฟังอาสาสมัครด้วยใจ รับรู้คำพูด ความรู้สึก สีหน้า และท่าทาง
- ฟังให้ได้ยินความรู้สึกและต้องการที่อยู่ภายในของผู้พูด
- ไม่ด่วนตัดสิน เปิดพื้นที่หัวใจให้ได้ยินกัน

บันไดขั้นที่ 2 สร้างพื้นที่ไว้วางใจ (Trust)

ทำให้อาสาสมัครรู้ว่า ทีมงานที่จะร่วมงานด้วยเป็นใครบ้าง “Who are you?” รู้จักผู้จัดงานอาสา องค์กรผู้จัดงานอาสา และเพื่อนคนอื่นๆ มากขึ้น

แนะนำผู้จัดให้อาสาสมัครรู้จักมากขึ้น

- รู้จักกันว่าเป็นใครมาจากไหน
- รู้จักกลุ่มหรือองค์กรอาสาที่จัดกิจกรรมว่ามีที่มา ความฝัน และความเชื่ออะไร
- รู้จักผู้จัดงานอาสา ช่วยสนับสนุน ทำกิจกรรม และการเรียนรู้มากขึ้น

บันไดขั้นที่ 3 สร้างความสนิทสนมคุ้นเคย (Intimacy)

ทำให้อาสาสมัครรู้ว่า “เราทุกคนคือใคร” (“Who are we?”) เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน สนิทสนมคุ้นเคย พร้อมที่จะทำงานอาสาไปด้วยกัน

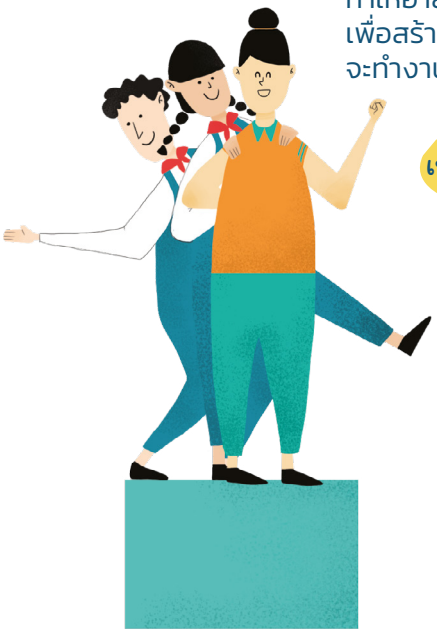

เทคนิคสร้างความคุ้นเคย

- ใช้กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย ให้ได้พูดคุยสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึง
- รับฟังกันเสมอ
- ทำความเข้าใจแบบใกล้ชิด
- ให้เวลาคุณภาพได้เรียนรู้

บันไดขั้นที่ 4 เห็นภารกิจ (Goal)

ทำให้อาสาสมัครรู้ว่า เขามาทำอะไร (What's the task?) เห็นความสำคัญของงานที่ทำร่วมกันทุกคน เพราะหากไม่ทราบจะทำให้หมดพลังได้ง่ายเมื่อเจออุปสรรค

ตัวอย่างเช่น แพ็คกระสอบทราย หากไม่มีการให้ข้อมูลอาสาสมัครอาจรีบทำรีบกลับ แต่ถ้าหากบอกรายละเอียดว่า ทำแล้วช่วยไปกั้นมวลน้ำไม่ให้ท่วมถนนพระรามที่ 2 โดยมีเวลาอีกเพียง 24 ชั่วโมง และต้องแพ็คให้ได้อีก 3,000 กระสอบ และถนนนี้เป็นเส้นทางบกเส้นสุดท้าย ทำให้อาสาสมัครมีส่วนร่วมมากขึ้นและช่วยหาทางออกได้ด้วย เช่น เรียกเพื่อนมาช่วยเพิ่ม เป็นต้น

ผู้จัดงานอาสาฝึกดูแลความคาดหวังและมุ่งผลสำเร็จของภารกิจ

- สร้างสมดุลของงานและชื่นชมความสำเร็จเล็กๆ รายทาง
- สร้างสมดุลของความทุ่มเท จริงจัง ผ่อนคลาย พักผ่อน และความปลอดภัย

บันไดขั้นที่ 5 เล่าเรื่องสร้างแรงบันดาลใจ (Vision)

ทำให้อาสาสมัครรู้ว่า "เรากำลังมุ่งหน้าไปทางไหน?" (Where are we going?) งานที่ทำสร้างการเปลี่ยนแปลงอะไรต่อสังคม ช่วยเพิ่มพลังและความมุ่งมั่นร่วมกันเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมที่ยิ่งใหญ่

ผู้จัดงานอาสากับวิธีสร้างจิตสำนึกทางสังคม

- อธิบายภาพฝันของงาน
- ใช้กิจกรรม เครื่องมือ หรือกระบวนการมาช่วยให้อาสาสมัครเข้าใจมากขึ้น
- ให้เวลาสนทนาแลกเปลี่ยนรับฟัง

2 เก็บเกี่ยว & เกาะเกี่ยว

หลักการสำคัญที่ผู้จัดงานอาสาหรือกระบวนกรควรทำไปพร้อมกับหลักบันได 5 ขั้น สู่ความสำเร็จ นั่นคือ การเก็บเกี่ยวด้วยการสะท้อนทบทวนและเกาะเกี่ยวด้วยการสร้างเครือข่ายกัลยาณมิตร

เก็บเกี่ยว : สะท้อนทบทวน

จัดเวลาระหว่างพักหรือหลังกิจกรรมให้อาสาสมัครกลับมาสะท้อนใคร่ครวญสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ผ่านการเขียน แลกเปลี่ยนพูดคุย เพื่อเติมเต็มการเรียนรู้

รับฟังการสะท้อนทบทวนการเรียนรู้ของอาสาสมัคร ทั้งภายในจิตใจหรือความรู้ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงาน ช่วยให้ผู้จัดงานอาสาได้แง่มุมเพื่อพัฒนางานได้

ถ้าสถานการณ์เร่งด่วนหรือเวลาจำกัด ผู้จัดงานอาสาอาจจัดพื้นที่ online เช่น Facebook group ให้อาสาสมัครมาสะท้อนตนเองหรือแบ่งปันเรื่องราวให้ผู้อื่นเรียนรู้ไปพร้อมกัน

เกาะเกี่ยว : สร้างเครือข่ายกัลยาณมิตร

สร้างพื้นที่เครือข่ายที่เป็นพื้นที่จริงในการนัดพบกันหรือพื้นที่เสมือนจริง เช่น สังคม online อย่าง Facebook, Line ฯลฯ

หัวใจสำคัญของการสร้างเครือข่ายไม่ใช่จำนวนหรือช่องทางการติดต่อ แต่คือ

- สร้างความเข้าใจระหว่างสมาชิกเพื่อทำในสิ่งที่ใฝ่ฝันร่วมกัน
- ผู้ประสานงานอาสาสามารถสนับสนุนให้เครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันสม่ำเสมอ อาจเป็นภารกิจทำงานหรือร่วมวงสนทนา

เพียงผู้จัดงานอาสาใช้หลักบันได 5 ขั้นสู่ความสำเร็จและเก็บเกี่ยวเกาะเกี่ยว ก็จะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่งานอาสาที่พาให้มีประสบการณ์ที่ดี พบความสุขจากการลงมือทำของทุกคน

จากใจคนจัดงานอาสา

ตุ่ม-อภิรดี วานิชกร
สี่ห้องหัวใจมอบให้งานอาสา

ด้วยหัวใจที่ตั้งใจจะทำงานเพื่อสังคม พี่ตุ่ม-อภิรดี วานิชกร จึงเลือกเส้นทางชีวิตที่ได้เชื่อมโยงกับงานอาสาตั้งแต่เริ่มทำงานหลังจากเรียนจบมหาวิทยาลัย ปัจจุบันเธอเป็นผู้จัดการฝ่ายสื่อสารและแบ่งปันเพื่อเด็กพิการของ "มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ" ซึ่งปีนี้เป็นปีที่ 15 ของงานที่เธอมอบทั้งหัวใจให้อย่างเต็มที่เสมอมา

'ผู้ให้' คือเป้าหมายชีวิต

"เรามีความฝัน ฝันว่าอยากที่จะเอาความชอบของตัวเองไปช่วยเด็กบนดอย" พี่ตุ่มเล่าถึงแรงบันดาลใจของการทำงานอาสา ย้อนไป 15 ปีที่แล้ว เธอเคยทำงานในบริษัทเอกชนที่ทำงานร่วมกับชาวบ้านและชุมชน ก่อนจะลาออกมาเดินตามความฝัน และได้พบกับมูลนิธิแห่งหนึ่ง แม้จะอยากทำงานที่นั่น แต่ก็ต้องกลับมาดูแลครอบครัว แต่ความตั้งใจที่จะทำงานอาสาที่เธอรักยังคงมีอยู่ เธอจึงมาทำงานที่มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ

พี่ตุ่มเล่าว่า *"ตอนนั้นจังหวะชีวิตไม่เอื้ออำนวยเลย ยังไม่ได้ไปเป็นครูอาสา บังเอิญมีพี่แนะนำมูลนิธิเพื่อ-เด็กพิการ เราเลยได้มาทำตรงนี้ ตอนนั้นไม่เคยทำงานกับกลุ่มเด็กพิการมาก่อน ในช่วงแรกก็ดูแลงานบริจาค รับโทรศัพท์ ทำงานเอกสาร จนต่อมาได้ร่วมงานกับน้องๆ อาสาสมัครจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตอนนั้นเองที่อยากนำงานอาสาเข้ามาในมูลนิธิฯ แต่ผู้ใหญ่มองว่าคงไม่ไหว เพราะไม่มีคนดูแลมากขนาดนั้น งานอาสาที่มูลนิธิฯ ต้องใช้คนเยอะ ด้วยความโชคดีมีน้องช่วยประสานงาน ทำให้เริ่มมีงานอาสาในมูลนิธิฯ และมีอาสาสมัครมาช่วยอย่างต่อเนื่อง"*

ช่วงแรกของการจัดงานอาสาในมูลนิธิฯ ไปได้อย่างราบรื่น แต่พี่ตุ่มก็พบความท้าทายที่ทำให้ต้องเปิดรับอาสาสมัครตามช่องทางต่างๆ และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ได้เป็นคนจัดงานอาสาเต็มตัว

"งานอาสาในมูลนิธิฯ ส่วนใหญ่ระยะสั้น เช่น งานดูแลเด็กพิการ งานออกบูธ งานปลูกต้นไม้ งานขัดเหรียญ ฯลฯ โดยมีอาสาสมัครหมุนเวียนเข้ามาเรื่อยๆ ตอนที่ต้องรับสมัครอาสาเอง ได้เจอคนที่ตั้งใจจริงๆ ทำให้เห็นว่าคนดีที่อยากช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนยังมีอีกเยอะ ตรงนี้แหละที่เป็นแรงทำให้เราอยากทำงานตรงนี้ต่อ" พี่ตุ่มยิ้ม

ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้ล่าม ถ้าเป็นช่วงแรกๆ ต้องเสียเงินค่าล่ามในหลักพัน การมีอาสาล่ามที่มาจากมหกรรมดนตรีฯ ช่วยมูลนิธิฯ ได้มาก

ส่วนล่ามอาสาก็จะมีงงว่าการที่แปลภาษาญี่ปุ่น จะช่วยเด็กได้ขนาดนั้นเลยเหรอ โดยงานที่ทำคือ แปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยจากวิทยากรชาวญี่ปุ่นให้ผู้ปกครองของเด็กพิการฟัง ล่ามจึงเปรียบเหมือนครูคนหนึ่ง เพราะถ้าล่ามแปลผิด ผู้ปกครองก็ฝึกผิด ซึ่งต้องอยู่ด้วยกันตลอดทุกกิจกรรมในค่าย ดังนั้นหลังจบค่ายเขาก็ภูมิใจที่มีส่วนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการดีขึ้น สุดท้ายล่ามก็รู้สึกได้อะไรมากกว่าการที่เขามาเป็นอาสาสมัครให้เรา”

การรับยิ่งใหญ่กว่าการให้

ระหว่างการทำงานที่มูลนิธิฯ พี่ตุ่มได้ไปดูงานที่มูลนิธิพุทธฉือจี้ ประเทศไต้หวัน ตั้งแต่นั้นเองที่พี่ตุ่มได้รับแนวคิดเรื่องการจัดการอาสาสมัคร การศึกษาที่ปลูกฝังตั้งแต่เด็ก การรักษาพยาบาล รวมไปถึงการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ครั้งหนึ่งเธอได้รับมอบหมายให้หาอาสาสมัครครั้งใหญ่และท้าทายความสามารถ

“มีอยู่ปีหนึ่ง ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ “งานมหกรรมดนตรี คนพิการแห่งเอเชีย-แปซิฟิก” (Asia-Pacific Wataboshi Music Festival) หรือ “วาตาโบชิ” ต้องส่งคนพิการจาก 20 ประเทศมาร่วมงานนี้ แล้วเราต้องหาอาสาสมัครทั้ง 20 ประเทศ เพื่อดูแลแขก 10 วัน ต้องหาอาสาสมัครฝ่ายเวที อาหาร สถานที่ เป็นร้อยๆ คน เราต้องประสานงาน ติดต่อ กระจายข่าว นี่คืองานอาสาใหญ่ที่ไม่คิดว่าจะรอด แต่ก็ทำได้ แล้วได้อาสาต่อเนื่องมาจากงานนั้น โดยเฉพาะอาสาล่ามที่ช่วยเราได้มาก

“หลังจากงานนั้นอาสาล่ามก็มาช่วยงานที่มูลนิธิฯ ต่อ คือทางมูลนิธิฯ มีโครงการอบรมการฝึกการเคลื่อนไหวแบบญี่ปุ่น (โดสะโฮ) เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการด้วยตนเอง ก็จะมีการจัดค่าย 2 ครั้งใน 1 ปี ทำมา 20 กว่าปีแล้ว

อาสาสมัครเป็นได้ทุกที่

เมื่อพูดถึงงานอาสาแล้ว หลายคนอาจนึกถึงค่ายอาสาเป็นหลักเช่น พี่ตุ่มชวนเราให้เปลี่ยนมุมมองว่า *“คำว่าอาสาสมัครหรือจิตอาสาเกิดจากตัวเราที่ลงมือทำสิ่งนั้นๆ ด้วยความตั้งใจ ไม่เดือดร้อนทั้งตัวเองและผู้อื่น สามารถเป็นได้ทุกที่ ทั้งบ้าน โรงเรียนหรือข้างถนน เช่น ช่วยแม่ล้างจาน ช่วยครูถือหนังสือ ช่วยเก็บขยะหนึ่งชิ้นที่พื้น แค่นี้ก็เป็นอาสาสมัครแล้ว และการมีจิตสาธารณะจะจุดประกายให้คนสนใจที่จะไปช่วยเหลือคนอื่นๆ ในสังคมต่อไป ส่วนอาสาสมัครเองเมื่อช่วยเหลือคนอื่น เขาก็จะพบความสุขด้วย ส่วนตัวเราที่ได้ทำงานอาสามาตลอด บางครั้งก็เหนื่อย แต่พอได้เห็นรอยยิ้มของเด็กๆ เราก็หายเหนื่อยไปเลย ซึ่งถ้าเราไม่ได้มาทำอะไรแบบนี้ เราคงไม่ได้เจอกับสิ่งมีค่าที่เงินก็ไม่สามารถซื้อได้”*

ในปีที่ 16 ของการทำงาน พี่ตุ่มเริ่มจะกระจายงานอาสาให้กับน้องๆ รับผิดชอบมากขึ้น เพื่อให้รุ่นน้องเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง ส่วนพี่ตุ่มก็วางแผนว่าหากจังหวะชีวิตแห่งความเปลี่ยนแปลงมาทักทาย ฝันในใจของเธอจะถูกปลุกให้ตื่นอีกครั้ง พี่ตุ่มกล่าวทิ้งท้ายอย่างมีความสุขว่า

“วันข้างหน้าหากมีโอกาสก็ยังอยากที่จะไปเป็นครูบนดอย อยากสอนเด็กๆ เกี่ยวกับงานศิลปะ งานประดิษฐ์หรือแม้แต่ความรู้เล็กๆ เรื่องการปลูกผัก เรารู้สึกว่าถ้าเราไปสอนสิ่งเหล่านี้ก็เหมือนสร้างอาชีพให้เด็ก ซึ่งในเรื่องทฤษฎีเด็กๆ ก็ยังต้องเรียนหนังสือ แต่สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ดูแลจิตใจในเรื่องของอารมณ์และสังคม ทำให้เด็กๆ เติบโตอย่างมีคุณภาพ”

ร่วมเป็นอาสาสมัครกับมูลนิธิเพื่อเด็กพิการได้ที่
546 ซอยลาดพร้าว 47 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง
เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
โทรศัพท์ 02-539-2916, 02-539-9958 โทรสาร 02-539-9706
email: fcdthailand@yahoo.com

บทที่ 4

รู้จัก
ธนาคารจิตอาสา

ระบบฝากเวลาแนะนำงานอาสา

ธนาคารจิตอาสาให้บริการแนะนำงานอาสาที่ตรงกับทักษะและความสนใจ อาสาสมัครสามารถเปิดบัญชี "ฝากเวลา" ที่ JitArsaBank.com ในระบบมีงานเปิดรับอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมวันเดียว หรือค่ายอาสา ไปจนถึงงานอาสาต่อเนื่อง โดยองค์กรภาคสังคม มูลนิธิ หรือกลุ่มอาสาอิสระ ที่ได้รับการคัดเลือกว่าเป็นองค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคมและเห็นคุณค่าของงานอาสาที่แท้จริง

สมาชิกในระบบธนาคารจิตอาสา

มี 2 ประเภท คือ

อาสาสมัคร : เป็นสมาชิกบุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา คนทำงาน ผู้สูงอายุ ครอบครัว ที่สนใจสมัครร่วมงานอาสา

องค์กรอาสา : เป็นสมาชิกในนามองค์กรภาคสังคม มูลนิธิ กลุ่มอาสาอิสระ ที่ได้รับการคัดเลือกว่าเป็นองค์กรที่จัดกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ และใส่ใจกับประสบการณ์อาสา และต้องการเปิดงานรับอาสามาทำกิจกรรม

ระบบฝากเวลาทำงานอย่างไร

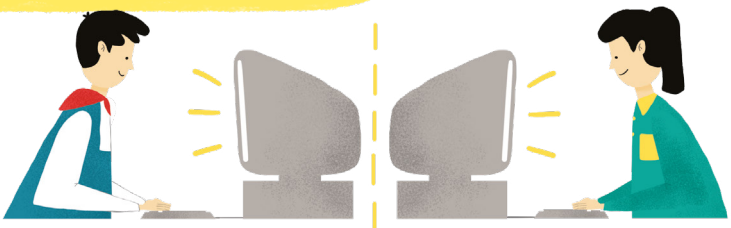

ในระบบธนาคารจิตอาสา จะเป็นการติดต่อกันระหว่างสมาชิก “อาสาสมัคร” และ “องค์กรอาสา” โดยองค์กรเป็นฝ่ายมาเปิดงานหลากหลาย จากนั้นอาสาสมัครจะเข้ามาเลือกงานอาสาที่เขาสนใจและสมัครได้ทันที เมื่อมีอาสาสมัครคลิกสมัครแล้ว องค์กรอาสาจะได้รับการแจ้งเตือนและสามารถเข้ามาเช็คข้อมูลอาสาเพื่อเลือกตอบรับเป็นรายคนผ่านระบบได้

หลังจากจบงาน องค์กรอาสาจะเข้ามายืนยันการใช้เวลาของอาสาสมัคร จากนั้นอาสาสมัครจะได้รับบันทึกชั่วโมงอาสาที่ตนเองทำ รวมถึงองค์กรอาสาก็จะได้บันทึกชั่วโมงขององค์กรด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ที่เล่ามานี้เป็นภาพรวมทั่วไป ยังมีรายละเอียดอื่นๆ ให้เล่นอีกมากมาย เช่น อาสาสมัครยกเลิกงานอาสาได้ องค์กรอาสาส่งข้อความถึงอาสาได้ อาสาสมัครฝากเวลาเพิ่มได้ องค์กรอาสาสามารถปฏิเสธอาสาได้เช่นกัน จะมีรายละเอียดอะไรอีกบ้าง ชวนให้พวกเราลองเข้าไปใช้งานกันเลย

ถ้าคุณเป็น “อาสาสมัคร” ที่สนใจเข้าร่วมงานอาสา

ขั้นตอนการสมัครสมาชิกเป็น “อาสาสมัคร”

ไปที่เว็บไซต์ www.JitArsaBank.com
และสมัครสมาชิกประเภท “อาสา” ได้ที่หน้าแรก

กรอก ชื่อ อีเมล และ รหัสผ่าน แล้วคลิก “สมัครสมาชิก”

ยืนยันการสมัครในอีเมลที่ระบบส่งเข้าไปเพื่อตรวจสอบข้อมูล

กรอก profile และ upload รูปของเรา, เลือกประเภทงานอาสาที่สนใจ, เลือกทักษะพิเศษที่จะนำมาช่วยงานอาสาได้ จากนั้นคลิก “บันทึก”

ฝากเวลาที่ตั้งใจทำงานอาสา ฝากได้สูงสุด 240 ชั่วโมง

จากนั้นก็ไป “ค้นหางานอาสา” น่าสนุกทำกันดีกว่า

อะไรคือ “ฝากเวลา”

เวลาที่ฝากในระบบธนาคารจิตอาสาเป็นเวลาที่เราตั้งใจแบ่งปันให้กับงานอาสา เวลาในระบบมีหน่วยเป็นชั่วโมง เมื่อฝากเวลาไว้แล้ว จำนวนชั่วโมงจะลดลงไปเมื่อเราสมัครและไปร่วมงานอาสาในระบบ ระบบจะบันทึกสถิติจำนวนชั่วโมงที่อาสาสมัครฝากเวลาไว้ และเวลาที่อาสาสมัครไปทำงานอาสาจริง เพื่อเป็นความภาคภูมิใจหล่อเลี้ยงใจอาสาสมัคร และเป็นต้นทุนทางสังคมของเราทุกคน

ขั้นตอนการสมัร
เป็น "อาสาสมัคร" เข้าร่วมกิจกรรม

1. เมื่อเป็นสมาชิกและ log in เข้าสู่ระบบแล้ว
2. หากสนใจงานไหนก็คลิกเข้าไปอ่านรายละเอียดได้เลย
3. ถ้าอ่านรายละเอียดครบถ้วนและสนใจสมัคร ให้คลิก "สมัครงานอาสา"
4. รอการตอบรับจากองค์กรอาสา
5. เมื่อได้รับการตอบรับและไปทำงานอาสาเรียบร้อยแล้ว

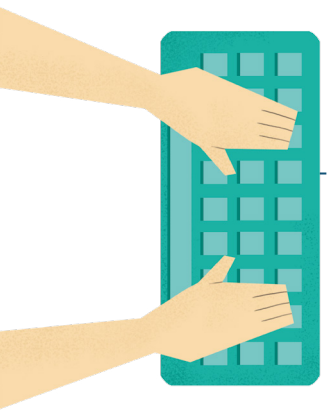

ถ้าสมัครไปแล้วจำเป็นต้องยกเลิก ทำอย่างไร?

1 ไปที่ profile ของเรา โดยคลิกที่รูป profile

2 คลิก "งานอาสาของฉัน" จะเห็นรายการอาสาที่เราสมัครไว้

3 ให้คลิก "ยกเลิก" ที่งานอาสาที่เราจะยกเลิก

การยกเลิกงานอาสา

ขอแนะนำให้ยกเลิกล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน เพราะการยกเลิกของเราส่งผลกระทบกับกิจกรรม การจัดการสถานที่ อาหาร อุปกรณ์ ที่ผู้จัดงานต้องเตรียมให้เราด้วยนะ

ติดตามองค์กร

ในระบบธนาคารจิตอาสา อาสาสมัครสามารถเลือกติดตามองค์กรอาสาที่ประทับใจหรือสนใจงานอาสาขององค์กรนั้นๆ เป็นพิเศษได้ด้วย เพื่อจะได้รับข่าวสารกิจกรรมเมื่อมีการเปิดงานอาสาในแต่ละครั้ง

ถ้าคุณเป็น “องค์กรอาสา” ที่ต้องการเปิดรับอาสามาทำกิจกรรม

ขั้นตอนการสมัครสมาชิกเป็น “องค์กรอาสา”

1. สำรวจว่าเราต้องการอาสาสมัครมาทำกิจกรรมอะไร หรือช่วยงานส่วนไหนในองค์กร คิดให้ชัด และมองในมุมของอาสาสมัครว่าเขาจะได้เรียนรู้อะไรบ้างจากงานอาสาของเรา

2. ไปที่เว็บไซต์ www.JitArsaBank.com และสมัครสมาชิกประเภท “องค์กรอาสา” ได้ที่หน้าแรก

3. กรอกข้อมูล และ upload ภาพโลโก้ จากนั้นรอการติดต่อกลับจากทีมงานธนาคารจิตอาสาเพื่อพูดคุยทำความรู้จักกัน รวมถึงแนะนำวิธีการและเทคนิคการเปิดรับอาสาสมัครเบื้องต้น

4. เมื่อได้รับการยืนยันเป็นสมาชิกองค์กรอาสาแล้ว สามารถเปิดงานอาสาผ่านระบบ โดยกรอกข้อมูล รายละเอียดที่มาที่ไปของงานอาสา กำหนดการ สถานที่ วิธีเดินทาง ระบุทักษะที่จำเป็นในการทำงานอาสา ระบุประเภทงานอาสาของเราว่างานของเราช่วยเหลือใครหรืออะไรบ้าง ระบุจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ และจำนวนอาสาสมัครที่ต้องการ

5. เมื่อมีอาสาสมัครคลิกเข้ามาสมัครกิจกรรมจะมีอีเมลแจ้งเตือนถึงเรา ให้กลับมาพิจารณาข้อมูลอาสาในระบบ จากนั้นจึงคลิกตอบรับหรือจะปฏิเสธก็ได้ หากว่าอาสาสมัครมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม

6. เมื่อทำงานอาสาเสร็จแล้ว อย่าลืม log in เข้ามายืนยันการใช้เวลาของอาสา เพื่อที่อาสาจะได้บันทึกชั่วโมงที่เขาทำ และเป็นประวัติขององค์กรอาสาที่จะได้บันทึกชั่วโมงที่จัดกิจกรรมอาสาด้วยเช่นกัน

7. สุดท้าย เขียนขอบคุณอาสา บอกความในใจที่จะชื่นชมกัน และ upload ภาพกิจกรรมให้อาสา

ระหว่างการเปิดงานรับอาสาสมัคร

องค์กรอาสาสามารถติดต่อกับอาสาสมัครได้หลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นอีเมล โทรศัพท์ รวมถึงในระบบธนาคารจิตอาสา อาสาสมัครสามารถส่ง comment เข้ามาในหน้ารายละเอียดงานอาสาได้ หรือองค์กรอาสาเองก็ส่งข้อความตรง (direct message) ถึงอาสาแบบรายบุคคลก็ได้เช่นกัน

ทำความเข้าใจก่อนเปิดงานรับอาสา

ระบบฝากเวลา www.JitArsaBank.com สนับสนุนการเปิดงานรับอาสาสมัคร อย่างไรก็ตาม ระบบนี้ต้องการ admin จากองค์กรอาสาอย่างน้อย 1 คนที่ติดตามดูแล ตอบรับอาสาสมัคร รวมถึงช่วยเหลืออาสาสมัครที่มีคำถามด้วย

ข้อมูลงานอาสาที่เรากรอก เป็นตัวช่วยสำคัญที่จะทำให้อาสาสมัครเห็นภาพและเข้าใจกิจกรรม ถ้าเราเขียนเล่าเรื่องดี ให้รายละเอียดครบ และใช้รูปภาพที่น่าสนใจ ก็ทำให้อาสาสมัครสบายใจที่จะเข้าร่วมด้วย อาจลองนึกถึงใจเขาใจเราว่า ถ้าเราเป็นอาสา เราจะอยากรู้อะไรบ้าง

ชวนให้ผู้จัดกิจกรรมนึกถึงมุมของอาสาสมัครว่า เขามาทำงานอาสากับเราแล้ว เขาจะได้เรียนรู้อะไร พึงระลึกว่า อาสาสมัครไม่ใช่แรงงานฟรี เมื่อเราดูแลความรู้สึกกัน ก็มีโอกาสที่อาสาสมัครอยากจะกลับมาทำงานกับเราอีกในอนาคต

อีกฟังก์ชันที่ช่วยให้องค์กรอาสาสะดวกในการจัดกิจกรรมคือ องค์กรอาสาสามารถ download รายชื่ออาสาสมัครจากระบบได้โดยตรง เพื่อนำไปเช็คข้อมูลและจำนวนอาสาสมัคร รวมทั้งจัดทำใบลงทะเบียนที่หน้างานได้เลย

พัฒนาศักยภาพ

เพราะธนาคารจิตอาสาเชื่อว่า งานอาสาเป็นประสบการณ์พัฒนาจิต ดังนั้นนอกจากระบบแนะนำงานอาสาแล้ว เราจัดพื้นที่แห่งการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพให้กับผู้จัดกิจกรรมอาสาและอาสาสมัคร ให้มุมมอง ทักษะ เครื่องมือ องค์ความรู้สำหรับกระบวนกรจิตอาสา

ทักษะการรับฟัง

การฟังเป็นพื้นฐานของการสื่อสาร และเป็นสิ่งสำคัญในการดูแลความสัมพันธ์ ธนาคารจิตอาสาจึงจัดกิจกรรมเดือนละ 1 ครั้ง คือ **“เพื่อนอาสา Volunteer Dialogue”** เปิดรับทุกคนมาเรียนรู้การรับฟัง ฟังทั้งเสียงภายในตนเอง ฟังคนรอบข้าง ฟังให้สัมผัสถึงความรู้สึก ฟังโดยไม่ตัดสิน

ทักษะกระบวนกรจิตอาสา

เราจัดงานอบรมให้กับผู้จัดกิจกรรมอาสาได้เห็นว่างานอาสาเป็นกระบวนการที่สร้างความเปลี่ยนแปลงได้จากภายใน เราให้ความรู้ ทักษะ เป็นพื้นที่แบ่งปันประสบการณ์ รวมถึงดูแลให้กำลังใจผู้ที่ทำงานด้วยความหวัง จะทำให้สังคมมีความสุขมากขึ้น

Online Matching Service

JitArsaBank.com

อาสาสมัคร

- ฝากเวลาให้ข้อมูลบุคคล
- ระบุความสนใจและทักษะ

เลือกสมัครงานอาสา

มีประวัติการใช้เวลาทำงานอาสา

องค์กรอาสา

- เปิดงานอาสาบอกเงื่อนไขงาน
- ระบุประเภทงานและทักษะที่ใช้

คัดเลือกตอบรับอาสาสมัคร

ยืนยันการใช้เวลา

ระบบแนะนำงานอาสาที่ตรงความสนใจและทักษะ

เลือกช่วงวันที่สะดวก
เลือกสถานที่
และมีรายละเอียดอื่นๆ
ในการร่วมงานอาสา

ทำงานอาสาที่ใช่

“อาสา” แปลว่า ความหวัง

JitArsaBank@gmail.com

facebook.com/JitArsaBank

@JitArsaBank

@JitArsaBank

JitArsa Bank Channel

ธนาคารจิตอาสา
บันเวลา แชร์ความสุข

จิตอาสา
พลังแผ่นดิน

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

ความสุขประเทศไทย
Happiness Explorer